

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografa.
BRAȘOV, plața mare Nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimit.
 INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONEA în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
 In Viena: M. Dukas Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Wasse. A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
 In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Dornat. In Hamburg: Maroyl & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garsonă pe o coloană 8 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tariful și învoială.
 RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L X I.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se prenumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea. Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 283.

Brașov, Joi 24 Decembrie v.

1898.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1899

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 12 fl.
 pe șase luni 6 „
 pe trei luni 3 „

Pentru România și străinătate:

pe un an 40 franci,
 pe șase luni 20 „
 pe trei luni 10 „

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea
 „Gazetei Transilvaniei.“

Cestiunea plătirii dărilor.

Era de prevădut, că, după ce pentru anul 1899 nu s'a votat lege budgetară, nici nu s'a dat indemnitatea cerută guvernului, se vor naște de aici cu începutul anului acestuia (călindarul Gregorian) mari dificultăți și incurcături în administrarea finanelor statului, cari, decă va dura încă mult starea de față numită *ex lex* (în afară de lege), pot să ia dimensiuni periculoase. Mai înainte de toate s'a ivit cestiunea încasării dărilor pe anul 1899. Știm, că ministrul ungueresc de finance a sistat încasarea dărilor pe calea execuțiunii, începând dela 1 Ianuarie st. n. și a sistat-o până la altă dispoziție tocmai cu considerarea starea excepțională prezentă. Prin însuși faptul acestei sistări însă ministrul a recunoscut limpede, că guvernul nu este în drept a încasa dările, cari nu au fost votate în mod legal, ba ministrul a mers și mai departe, sistând și execuțiunile pentru restanțele de dare din 1898, și acesta numai pentru a evita eventuale conflicte ale populațiunii agitate față cu autoritățile.

Cu toate acestea ministrul de finance nu s'a sfiit de-a dispune prin o altă ordonanță, ca autoritățile să facă toate plățile statului fără de nici o restricțiune până la altă dispozițiune, deși prin această ordonanță se atinge dreptul de votare a dărilor, ce-l exercită după constituțiune corpurile legiuitoare. E clar, că guvernul tocmai așa are necesitate de imputernicirea dietei pentru purtarea cheltuelilor statului, cum are lipsă de ea pentru încasarea dărilor.

Se vede, că guvernul vrea să-și ajute prin ordonanțe, sau cum le numesc opoziția maghiară în batjocură, „patente“, și nu se mulțumesc a evita conflicte, ci voesc să susțină cu toată seriozitatea pe cât nu-

mai se va pute *status quo*, și fără de lege budgetară, firesc toate numai „până una altă“.

Cum-că guvernul se pregătesce pentru o mai lungă durată a stărei *ex lex*, se vede și din propaganda, ce o fac ômenii lui și organele lui de publicitate prin totă țera pentru plata dărilor pe 1899 și în lipsa imputernicirei legale.

Interesant este în privința aceasta un „apel către națiunea maghiară“, ce-l publică în fruntea diarului guvernamental „Nemzet“ dela 2 Ianuarie n. c. adictul lui Banffy și soții, Dr. Moritz Jokay, care se subscrie ca „cetățen contribuabil“.

Jokay spune în acest curios apel, că îndată ce a cetit ordinul amintit al ministrului de finance, a ținut de a sa „datoriă morală“ a alerga în prima zi de săptămână a anului nou la perceptorat și a plăti acolo restanța sa de dare din 1898, precum și darea sa pentru primul cuartal din 1899. „Provoc pe fiecare“, continuă Jokay, „care își iubesc în adevăr patria, căruia îi este scumpă onôrea națiunii sale și creditul țării, a urma exemplului meu și a plăti darea sa, pe care nu o datoresce guvernului, ci patriei, fără silă. Cred, ba știu hotărât, că apelul meu nu va rămâne un strigăt în pustie“.

Acest apel, pe care deputatul Bartha îl numesc în „Magyarország“ „Uj szozat“ („nou răsuneț“), are menirea să sprijinescă propaganda guvernamentalilor pentru plata dărilor „fără de silă“.

S'a întâmplat însă, ca numitul deputat opozițional să descopere, că Jokay s'a prea grăbit cu „szozat“-ul lui, fiind-că vorbește de o faptă ca implinită, care însă încă nu era săvârșită. A calculat adevăc Bartha, că de-o-ace apelul din cestiunea a apărut în „Nemzet“ Lună, în 2 Ianuarie, dimineața pe la 5 ore, când iese diarul, n'a fost cu puțință ca Jokay să fi și plătit restanța și darea pe 1899, fiind-că perceptoratul se deschide numai la 8 ore dimineața.

Graba acesta prea mare a lui Jokay denotă, cum dice Bartha, pre multă iubire pentru clubul dela „Lloyd“ (clubul guvernamental) și mai denotă, că el nu face deosebire între existența clubului dela „Lloyd“ și între susținerea constituției ungare.

„Decă nu vom plăti dare“, adauge el, „clubul dela „Lloyd“ se va destrăma și guvernul se poate duce în Patagonia. Decă însă vom plăti dare, atunci va înflori clubul, guvernul va rămâne, dăr se va nimici cea mai tare garanțiă a constituției — refuzarea dărilor“.

„Acesta este deosebirea de vederi între noi și Jokay... A plăti dări votate este o datoriă, dăr a plăti dări nevotate, însămnă a păcătuți în contra constituției; a arunca din mână acea armă, pe care constituția a pus-o în mâna fiă-cărui cetățen pentru scutirea ordinii legale și a libertăților publice“.

Cine ar pute dice, că Bartha n'are dreptate din punctul de vedere curat constituțional?

Până acum guvernul avea o armă puternică în mână contra opoziției, imputându-i atitudinea ei obstrucționistă. Astăzi opoziția este în drept a imputa guvernului, că vrea să guverneze prin ordonanțe, călcând constituția.

Situația e aji deci mai nefavorabilă pentru guvern și cestiunea plătirii dărilor începe deja să devină foarte gravă și amenințătoare.

Din dieta Bucovinei.

— Ședințele dela 29 și 30 Dec. n. 1898. —

O telegramă, ce am fost primit-o din Cernăuți, ne vestise despre lupta ce o pörta deputații români în sesiunea actuală a dietei ducetului Bucovina. Lupta acesta s'a pornit deja în a doua ședință a ei dela 29 Decembrie și s'a continuat cu putere în ședința a treia dela 30 Dec. 1898. „Patria“ din Cernăuți publică în Nr. său dela 20 Dec. v. (1 Ianuarie n.) discursurile, ce s'au ținut din partea deputaților români. Din lipsa de spațiu ne restrîngem a da în resumat aceste discursuri, în cari se reoglindeză stările de aji din Bucovina, dăr mai ales se face icona alegerilor dietale din urmă, cu care prilej Românilor li s'au făcut mari nedreptăți.

D-l Dr. G. Popovici și-a ținut discursul său în mijlocul celor mai entusiaste aplause de aprobare. Oratorul desfășură evenimentele și faptele din campania electorală. D-sa dice, că s'au întâmplat lucruri ne mai pomenit de scandalose, provocate prin ingerința brutală a organelor administrative și cari au dat ultimelor alegeri un timbru nespus de trist și revoltător. Libertatea electorală a fost de rëndul acesta atât de mult sugrumată, încât sunt în Bucovina districte ultragiutate, cari nici n'au mai încercat să proteste în contra abuzurilor teribile, pe cari le-a comis guvernul local. Spune apoi, că legile electorale din Bucovina nu sunt bune, dăr partidul național român, care a luptat totdeauna pentru autonomia și libertatea țării, va lucra neîntârziat, ca să le modifice, și va prezenta în curând un proiect de reformă în privința acestora.

Până aci oratorul a vorbit românește. În continuarea discursului său s'a folosit apoi de limba germană, ca să fiă înțeles și mai bine de către instanța, la care se adresează.

Rêul principal — dice oratorul — zace în spiritul particular de care e pëtrunsă administrația Bucovinei. În Bucovina s'a pus în mișcare întregul aparat administrativ în contra candidaților români, mai ales în Cernăuți în contra dr-lui Blandu. Același lucru s'a întâmplat la Suceava candidatului Varteres cav. de Pruncul, din simpla cauză, că acesta, ca deputat, a avut curajul bărbătesc de a nu se supune vouței căpitanului districtual.

Aici oratorul enarază mai multe cazuri de abus și volnicie a organelor administrative; arată cu argumente plausibile cum față de alegătorii și electorii români s'au aplicat cele mai mari presiuni și intimidări, numai ca înstrăinându-i de candidații partidului național român, să i ducă în tabăra adversară.

La finea discursului cită părerea unui adenc cunoscător al administrațiunei austriace, care (șeful de secție Erb) într-o conversație cu oratorul, a declarat administrația Bucovinei de miserabilă. Dr. Popovici încheiă printr'un apel la presidentul țării, în care îl somază să sisteze stările incompatibile din Bucovina.

D-l Dr. I. de Flondor își introduce de asemenea discursul în limba română și declară, că totdeauna va lucra într'acolo, ca limba română să domineze nu numai în cameră, ci să fie întrebuintată și în actele oficiului. Continuă apoi în limba germană și tracteză în genere cestiunea alegerilor. Aceste alegeri — dice d-sa — au fost influințate de guvern. N'a fost și nu este chiamarea unui guvern în Bucovina, ca să stea în serviciul unui partid, căci guvernul bucovinean trebuie să se ridice peste partide. Din nenorocire însă, nu este așa. Guvernul actual se folosește înainte de toate de arma *agitațiunilor*, spre care scop își angagează persoane, cari nu sunt în stare a-se entusiasma pentru țără și națiune. Alt mijloc îi sunt *promisiunile*, dăr și mai cu succes se folosește de arma *amenințărilor*. Pentru a proba acesta, oratorul aduce dovești concrete. Dăr guvernul mai trage în joc și *corôna*, de care face abus spre scopurile lui, și o amestecă în certe de partid. Tote acestea le face guvernul, ca să-și asigure majoritatea în dietă și pentru a-și mări influința sa pe toate terenurile. El n'ar avé necesitate de aplicarea acestor fel de mijlôce, deôrece și așa influința lui este deplin garantată prin legi, ér încât privește pe Românii bucovineni, acestia au dat nenumărate dovești în decursul a trei decenii, că chiar în situațiunile cele mai grele, ei au fost de o fidelitate extremă și au votat guverului proiecte și legi faimose, fără a pune piedeci și greutăți în calea lor.

Ca încheiere oratorul declară, că va contribui din toate puterile la sanarea stărilor de față.

Luă apoi cuvântul presidentul țării br. Bourguignon, care într'un discurs de două ore, încercă să combată pe oratorii români.

În ședința (a treia) dela 30 Decembrie a luat cuvântul deputatul

Iancu cav. de Volcinschi, care la început reimprospetă în memoria cuvintele deputatului Dr. G. Popovici, constatând că praxeii usitate până acum la alegeri trebuie să se pună odată capët. De 30 de ani — dice vorbitorul — se comit cu ocaziunea alegerilor cele mai mari abuzuri, așa încât poporul a pierdut cu desăvârșire conștiința de dreptul său. Urmărilor acestui sistem păcătos este a-se atribui, că poporul și inteligența s'a scărbit de el. Guvernul influințeză alegerile și se amestecă direct în ele.

Dr. G. Popovici revine din nou asupra cestiunii și supune la o aspră critică afirmațiunile presidentului Bourguignon, declarând repetit, că ultimele alegeri au fost brutale și ne mai pomenite.

Dr. Stefanovici constată, că prin importanța lor, ședințele aceste ale dietei vor fi gravate cu litere roșii în analele parlamentare bucovinene. Resultatul debaterilor e trist și rușinos.

Br. G. Vasileo constată cu durere, că astăzi în Bucovina domnesc stări atât de nefaste, încât protestările juste ale celor asupriți și terorizați, nu află nici un

răsunet. Vorbind de atitudinea politică a Românilor, constată cu mirare, că pe când deputații români din camera imperială merg alături cu guvernul central, pe atunci aici, în țera proprie, sunt combătuți de guvern. În fine recomandă presidentului țării să se încunjure cu sftetnic mai bun și cunoscători ai poporului, căci densul neposedând limba română, nici nu poate să priceapă scrisorile și actele românesce.

După o pauză de 5 minute ia cuvântul Nico de Walisco, care într'un discurs puternic, des întrerupt de observările afirmative și aplausele publicului, sbiciuesce abuzurile ne mai pomenite comise de organele guvernului la alegeri.

Crisa.

Incurcătura politică merge înainte. Pană aci nu s'a făcut nici un pas spre o serioasă îndreptare a ei, deși se pun mari silințe din toate părțile, ca cel puțin în parte să se delature greutățile, ce stau în calea unei descurcături.

Diarele maghiare sunt pline cu fel și fel de combinațiuni asupra modului de rezolvare. Combinațiunile acestea însă nu bazează pe argumente tari, ba am pute dice, că sunt lipsite de ori-ce temei real.

Călătoria ministrului-președinte Banffy la Viena, unde a fost primit în audiență de către Majestatea Sa, a deșteptat mai ales în tabăra opoziției speranța, că se va întorce de acolo adănc sgduit în pozițiunea lui. Nu se știe însă nimic pozitiv, că ce s'a hotărât la acea audiență. Unii cred a ști, că Banffy a primit dela corônă impunită de-a tracta cu disidenții asupra unui compromis. Se poate, că ceva se va fi vorbit în chestiunea aceasta.

Sunt alții, cari au lăsat svonul, că Banffy va primi autorizare de-a disolva dieta. Supoziția această însă e desmintită de către cercurile apropiate de guvern.

Dacă e se judecăm din discursurile, ce s'au pronunțat cu prilejul gratulațiunilor de anul nou, — pe cari le-am apretiat în numărul nostru de ieri — Banffy și partida, care-l sprijinesce, voescă cu ori-ce preț ca atât guvernul, cât și partida liberală să rămână intacte, adică să nu fiă nici crasă de cabinet, nici crasă de partid, ci să se păstreze dreptul majorității, cu alte cuvinte opoziția să desarmeze și să lase a vota provisoriu pentru pact, indemnitatea bugetară etc, ér în schimb guvernul să recompenseze totul printr'o problematică revizuire a legii electorale.

Firește, pretenșiunile aceste sunt neadmise — cel puțin deocamdată — din partea minorității obstructioniste, care în urmărirea scopurilor ei nu se mulțumesc cu „oferte bagatele“, cum se dice, ci vră să schimbe actualele raporturi parlamentare prin izolarea clicei tiszaste și prin răsturnarea elementelor dela guvern, cari sunt conduse de bătrânul Tisza. Afară de aceasta sunt momente obiective, cari fac dificilă o împăcare între adversarii, ce se combat.

Din motivele înșirate aici per tangentem, este îndreptățită curiozitatea și încordarea cu care se așteptă desbaterile viitoare din dietă. Se va dovedi cu această ocaziune, dacă taberele adversare au ori nu gânduri serioase de împăcare măcar momentană, pentru a pute salva reputațiunea parlamentului adănc sgduită atât înăuntru, cât și înafară.

Crisa ungară începe a preocupa și străinătatea. Diare mari o discută, ca pe o chestiune de ordin politic însemnat. Așa „Novoje Vremja“ scriind despre crisele parlamentare din Austria și Ungaria este de părere, că în cadrul relațiunilor reciproce, un singur mijloc de scăpare este: transformarea Austro-Ungariei pe base federaliste. Se impune cu necesitate — dice diarul rusesc — o revizuire a constituției pentru ambe părțile monarhiei.

„Guvern volnic, popor corupt“...

Epistolă deschisă către fostul ablegat Gavril Ugron.

(Urmare).

Domnia Voastră susțineți, că V'ați luptat și pentru marile idei ale anului 1848, pentru libertate, frățietate, egalitate. Dér cum și cu ce rezultat?

Ca toate partidele maghiare, așa și partida independenștilor cunoscă numai una libertate: libertatea maghiară, și o înțelege așa, că numai Maghiarului îi este dat și iertat a se însufleți pentru limba, naționalitatea și cultura lui, că numai desvoltării lui naționale îi compete ajutorul statului, pe când popórele nemaghiare trec chiar de trădătoare, de inimice statului, decât manifestă aceleași simțeminte pentru limba și naționalitatea lor, séu decât pretind scutirea drepturilor de limbă și sprijinirea culturii lor naționale din partea statului. Atunci îndată „graviteză înafară“, sunt inimice „ideii de stat“, *roszerzelmü = schlecht gesinnt* etc.

În ce stă dér libertatea noastră, a nemaghiarilor, decât nu ne este iertat a iubi, ce ni-a dat Dumnezeu și natura să iubim și a-ne însufleți pentru ce avem mai scump?... Și cum stăm de exemplu cu dreptul de intruniri, de consfătuiri, de plângere în contra volniciei guvernelor și organelor lui?

Ridicatu-s'au partidele independiste numai odată, în nenumăratele casuri când s'a vătămat libertatea nemaghiarilor, pentru apărarea ei? N'au făcut'o, deși nu e cu puțință să nu știe, că: lăsând frâu liber guvernelor, ba încuragiându-le chiar la volnicie față cu conlocutorii de altă limbă după legea eternă: „hodie mihi, cras tibi“ își cresceau înșiși absolutismul în cap, căci adevăr nerăsturnabil este: că libertatea e un drept al tuturor și nu privilegiu; că ea séu nu există de loc, séu trebuie să fie a tuturor, și în fine, că cine apără și se luptă pentru libertatea concetățeanului séu, pentru a sa libertate se luptă.

Aci puteți vedé unde ați ajuns cu „libertatea numai maghiară!“

Frățietate? Aceasta se arată în lumina ei adevărată la academii și universități, unde se adapă de sciințele mai înalte „flórea națiunii maghiare“, generațiunea, care are să dea în viitor direcțiunea în trebile țării. Și ce face această junime maghiară pentru frățietate? Suspiționează, denunță totă răsflarea și mișcarea națională a colegilor ei nemaghiari, ba își arógă dreptul de a judeca asupra lor, și a-i oséndi, fiind-că cugetă și simțesc altcum, decât cugetă și simte ea. Acești tineri maghiari dela școolele înalte timbréză de păcat aceea, ce la ei e virtute și sfântă datorință: *iubirea de neam și de limbă și lupta pentru apărarea lor*. Ce aberațiune a judecării și a simțului!

Și de unde această aberațiune tristă în flórea etății, când inima e cât de primitore pentru simțeminte nobile și idealism? De acolo, că: „cum cântă păsările bătrâne, așa piscuesc și puii“. N'a fost la noi frățietate între diferitele némuri niciodată, dér ele ar fi trăit în pace lângă olaltă și ar fi devenit și frați adevérați, decât cei ce fac legile, *clasele dirigitóre*, nu ar fi umblat anume să se înstrăineze de către olaltă prin lege și instituțiunii după axioma: „*divide et impera*“.

Ce au făcut independenții și cei dela 1848, ca să înceteze starea această nenaturală și pernicioasă? Nimic. Unde se ridică vr'un cuvânt din sinul partidei independenștilor, că nu e bine, că omórá chiar și speranța de înțelegere între popóre, când tinerimea țării trăescă și cresce înverșunat îndușmănită între sine? Cine dintre Maghiari, afară de unicul Moosary, și-a ridicat vocea, să facă atenți pe junii și bătrânii maghiari, că legea cea mai simplă și eternă a păcii este: „*Ce ție nu-ți place, altuia nu face*“, sé le spună, că buna înțelegere numai prin iubire și respectare reciprocă se poate dobéndi, că pe acela, care se lasă a fi călcat în picioare, nici iubi, nici respecta nu-l poți? Nimeni! Dér pentru a așța în contra celor de altă

naționalitate s'au aflat și voci și pene maghiare destule.

Egalitate? Ca să ilustrăm starea de egalitate, n'avem decât să ne provocăm la modul cum se respectéză dreptul de limbă al popórelor nemaghiare, cum este îngrijit ca Nemaghiarul, ca și Maghiarul, să se pótă înțelege cu deregătorii și să se pótă folosi de limba lui, pretutindenți și în tóte. Ce vreți însă, când chiar și la căile ferate, pe Nemaghiar il huiduesc și batjocuresc pentru limba sa? Și egalitate este óre, când țera e plină de dirigători maghiari, dór' Nemaghiarii sunt între ei rari ca corbii cei albi și nu încap nici măcar ca păzitori la căile ferate vicinale, făcute din banii satelor, decât nu și strămută numele eređit din moștrămoși, decât nu se umilesc pentru aceea pită amară, și nu se lapédă de némul lor. Egalitate este când pe tine, ca Nemaghiar, te pótă călca și sdrobi trenul, pentru-că avertisările sunt făcute numai pentru Maghiar și cei ce știu ceti unguresce?

Ridicatu-s'a vr'odată partida independenștii și 48-istă vocea sa în contra acestei vênări după sânge străin, în contra greșosului proselitism național, proclamat chiar de o idee fericitoare de stat, în contra acelei concepțiuni neumane și ne mai pomenite în alte state, ca ómenii să fiă espuși a fi sdrobiți de tren din puncte de vedere ale „politiceii mai înalte“.

(Va urma.)

Din cartea lui Bismarck.

(Despre tripla alianță)

Știu, că scrierile fostului mare cancelar al imperiului german Otto de Bismarck a lăsat după fmórtea sa nisce scrieri de mare valóre istorică și politică. Editura Cotta din Stuttgart a scos tocmai acum volumul al doilea din scrierile cancelarului din care s'au vëndut deja sute de mii de exemplare.

În capitulul despre tripla alianță Bismarck face amintire și despre *chestiunea română* și de aceea credem a fi de interes a da în mod sumar cuprinsul acestui capitul. Etă ce dice Bismarck:

„O alianță cu Rusia mi-se părea materialicescă mai tare. Ea mi-se înfățișa mai înainte chiar și mai sigură, pentru-că consideram în politică tradițională amicitie dinastică, comunitatea pornirii de conservatiune monarhică și lipsa a ori-ce fel de antagonisme înrădăcinate ca fiind mult mai sigure decât schimbătóarele impresii ale opiniunii publice în populațiunea maghiară, slavă și catolică din monarhia habsburgică. Nici una din cele două alianțe, nici legătura cea dinastică cu Rusia, nici populara legătură de simpatie germano maghiară, nu erau absolut sigure din punctul de vedere al trăniciei. Dacă Maghiarii s'ar lua în tot-déuna după reflecțiunii politicesce înțelepte, atunci această națiune ar trebui să înțelégă, că ea, ca o insulă ce este în întinsul ocean al populațiunilor slave, nu se pótă afirma decât rēșimându-se de elementul german din Austria și din Germania.“

Dintre îngrijirile pe care le avem la alcătuirea alianței austro-germane era și lipsa de înțelegere politică a Germanilor din Austria, care perduseră contractul cu dinastia și conducerea afacerilor.

Mă mai îngrijea apoi partea poloneză a politiceii austriace. Noi nu putem cere Austriei ca să renunțe la arma pe care o are ea față cu Rusia în favorisarea „Polonismului din Galiciă.“

Tratatul pe care l'am încheiat noi cu Austria în vederea unei comune respingeri a unei agresiunii rusesce este publici juris. Alianța germano austriacă nu prevede aceeași acoperire pentru Germania, când aceasta ar fi atacată de către Austria, pe care o prevede față de un atac rusesc care s'ar îndrepta, mai probabil, în potriua Austriei.

Cu un cuvânt, decât în alegerea între o alianță rusescă și una austriacă, ea preferi pe această din urmă, n'am fost de loc orb față de îndoelile cari îngreunau alegerea.

Am considerat însă indispensabil, ca bunele relațiuni dintre noi și dintre Rusia să fie cultivate înainte, alături de alianța noastră defensivă cu Austria. Când între noi și Rusia s'ar ivi o ruptură ireparabilă, la Viena ar cresce numai decât pretenșiunile față cu îndatoririle noastre de aliați, întâi în privința lărgirii stabilitului casus foederis, care până acum nu prevede decât o respingere a unui atac rusesc, și al doilea în privința întinderii acelu casus foederis și asupra intereselor pe care le are Austria în Balcani și în Orient.

E natural, ca locuitorii basenului dunărean să aibă trebuințe și planuri cari trec peste hotarele de aci ale monarhiei austro-ungare; și constituțiunea (federală) a imperiului german arată că calea, pe care înaintând, Austria ar puté realiza o împăcare a intereselor politice și materiale ce există între hotarul răsăritean al némului românesc și între golful dela Cattaro. Dér nu este problema imperiului german, de a împrumuta sângele și averea supușilor săi pentru îndeplinirea dorințelor vecinilor. Menținerea monarhiei habsburgice, ca o consolidată și independentă mare putere, este pentru Germania o necesitate de echilibru în Europa, pentru care, cu bună consciință, putem risca, la cas de nevoie, pacea țării. Dér cei dela Viena ar trebui să se abțină de-a formula din această alianță pretenșiunii, ce trec peste această asiguratiune, pretenșiunii, pentru cari alianța n'a fost încheiată.

Nimeni nu pótă calcula viitorul Austriei cu acea siguranță ce este trebuitore pentru tratate durabile și organice. În desvoltarea acestui viitor sunt factori tot a'at de diferiți, pe cât de variată este populațiunea acestui imperiu; la acțiunea această caustică și eventual explosibilă se mai adogă acea incalculabilă influență, pe care o pótă exercita elementul confesional, pe măsura urcării séu scăderii talazurilor ultramontane (papiste), asupra personalităților conducătóre. Nu numai Panslavismul și Bulgaria séu Bosnia, ci și chestiunea sîrbescă, chestiunea românescă, chestiunea poloneză, chestiunea cehă, ba chiar și cea italiană din Trentin, Triest și din litoralul dalmatin, pot deveni puncte de cristalizare nu numai pentru crise austriace, ci și pentru crise europene, cari însă nu pot atinge interesele germane decât în măsura, în care există între imperiul german și acel austriac o relațiune solidară de apărare“.

SCRIRILE DILEI.

— 23 Decemvrie v.

Colectele pentru monumentul lui Șaguna se continuă în tóte părțile. „Telegr. Rom.“ scrie în privința această: Suntem informați, că în mai multe comune s'au adunat sume frumúșele, deși anul ce espiră n'a fost favorabil. Ilustra familia Moosonyi a contribuit, din incidentul petrecerii sale în Sibiu la alegerea de metropolit, pentru fondul monumentului Șaguna cu suma de 1000 coróne.

Oficerii ruși, colonel Kosensko și căpitan Bogoslowski, au părăsit Luní séra Bucurescii, plecând la Wologda cu expresul dela 9 óre. Prefectul poliției, comandantul brigadei a II-a de călărași și ad interim comandant al pieții Bucuresci, colonelul Zossima, precum și o delegatiune din regimentul 6 și 21 de infanteria au însoțit pe oficerii ruși la gară.

Luptă cu gendarmii. În Comlăușulmare s'a fútémplat dílele trecute o scenă interesantă între gendarmi și popor. Alaltăeri s'a făcut adică alegerea membrilor în reprezentanța comunală. După alegere, ómenii s'au dus la puțină veselie. Aceasta însă li-a fost conturbată prin doi gendarmi, cari de bine ce nu-și încapură în piele, s'au dus la ei și prin cuvinte și injurături ofensătóre i-au provocat, așa din bun senin, sé nu mai facă gură. Ómenii s'au iritat de fapta această și au dat o strașnică lecție jupánilor cu pene de cocoș. Frumos frumúșel i-au desbrăcat și i-au desarmat. Neastimpérații gendarmi, rușinați de batjoc-

cura ce li s'a făcut, s'au dus la casarma lor și au făcut raport la comanda lor din Chichinda, de unde li-au venit în ajutor alți șese gendarmi — cari însă n'au avut de isprăvit nimic, decât, că au arestat pe câțiva așa numiți „bujtozai” ducându-i la judecătoria din Chichinda. Că ce vor face cu ei, se poate înaintea sci.

Predarea Cubei. Alaltăeri s'a încheiat sărbătorește războiul ispano american. O telegramă din Havana anunță, că la 2 Ianuarie n. s'a arborat pe insula Cuba stindardul american și s'a retras cel spaniol. Din incidentul acesta insula a sărbătorit. Locuitorii ei au salutat cu bucurie noul stindard, care vestea încetarea domniei spaniole și inaugurarea unei ere noue. Actul sărbătorește a fost introdus prin bubuituri de tunuri. După această în palatul guvernial s'au schimbat discursuri între reprezentanții Americii și Spaniei. Cu totă bucuria însă, totuși nu stindardul Cubei libere a luat locul celui spaniol, ci alt stindard străin. Cubanii și-au schimbat stăpânii și ei tot supuși au rămas altora.

Amnestia italiană. Din Roma se telegrafiază, că regele italian Umberto cu 1 Ianuarie st. n. a dat amnestia tuturor persoanelor osândite în luna lui Maiu. Tuturor, cari au fost osândiți la închisoare pe 2 ani, li-s'a ertat întreaga pedepsă, ér cei cari au fost osândiți la mai mult, li-s'au redus pedepsa la 2 ani. Această amnestia se referă și la femeile arestate, apoi la acei arestanți, cari sunt mai bătrâni de 60 ani și mai tineri de 16 ani. Arestanții, cari sunt pedepsiți deja a doua oară, nu se bucură de acest favor. Numărul celor amnestiați este de 700.

Zola în Italia. Din Milano se anunță, că faimosul Zola, care în urma procesului său în afacerea Dreyfuss fugise din Paris, se află acum în Milano.

Rectificare. În foiletonul: „Limba vechilor noastre cărți bisericesci” s'au străcurat mai multe greșeli de tipar, și anume: Nr. 271, pg. 1, col. 1, în loc de „său mai bine dis de limba însă-și”, se se cetescă: „său mai bine dis limba însă-și”; Nr. 273, pg. 1, col. 3, în loc de „Afirmatiunile din cele 2 epiloge”, se se cetescă „Afirmatiunile din cele 2 precuventări”; Nr. 276, pg. 1, col. 3, în loc de „religiune sfântă” se se cetescă „reliquie sfântă”; Nr. 279, pg. 3, col. 1, în loc de „se studieze limba cărților mai mult ovreesce”, se se cetescă „mai mult orbesc”; ér jos în notă, în loc de „ridicată” e a se ceti „riscat”.

La întrebarea mai multora, că cine a fost Aquila cel cu prepozițiunea „eth”, autorul foiletonului d-l N. Sulică, răspunde următoarele: Aquila e de origine din Pont, de aceea numit și *Aquila Ponticus*, a trăit pe timpul împăratului Hadrian (117—138). A fost păgân, trece apoi la creștinism, ér în urmă la iudaism. În literatura mai veche ebraică figurază de aceea sub numele de „Aquila proselitul”. El a fost acela, care a tradus *ad litteram* Testamentul vechi din limba iudovescă în cea grecescă. Fragmente din această traducere ni-s'au păstrat în Hexapla lui Origines.

Deputații Congresului

național bisericesc electoral din Dec. 1898.

Dăm în cele următoare după „Tel. Rom.” numele tuturor deputaților congresului electoral intrunit în 17/29, 18/30 și 19/31 Dec. st. n. 1898 pentru alegerea de Arhiepiscop și Metropolit al Românilor gr. or. din Transilvania, Ungaria și Bănat. etă-i:

I. Din arhiepiscopia transilvană au fost și au luat parte la votarea din 19/31 Decembrie:

1) ca membrii ordinari:

a) *din cler*: Vasiliu Damian, Iuliu Dan, Nicolau Ivan, Nicolau Manegăuțiu, Ioan Papiu, Avram P. Păcurariu, Ioan Petric, Dr. Ilarion Pușcariu.

b) *mirenți*: Ambrosiu Bărsan, Valeriu Bologa, Mihail Cirlea, Pateniu Cosma, Dr. Elie Cristea, Simeon Damian, Dr. Ioan Fărcaș, Dr. Liviu de Lemény, Ioan Lengeru, Dr. I. Mihu, August A. Nicórá, Dr. Nicolau Olariu, Petru Pipoș, Ioan cav. de

Pușcariu, Dr. Ioan Șenchea, Leotin Simonescu, Dr. Petru Șpan, Dr. Nicolau Vercedea.

2) ca membrii extraordinari aleși numai pentru actul de alegere:

a) *din cler*: Zacharia Boiu, Demetriu Coltofean, Ioan Dan, Romul Furduiu, Teodor Herman, Sergiu Medean, Avram S. Păcurariu, Dr. Remus Roșca, Paul Roșca,

b) *mirenți*: Nicolau Bobeș, Dr. Vasiliu Bologa, Georgiu Borzea, Dr. Gavriil Buzura, Aurel Ciortea, Georgiu Dănilă, Petru Drăghiciu, Nicolau Garoiu, Dr. Silviu Moldovan, Ioan Moțiu, Virgil Onițiu, Dr. Pavel Oprisa, Dr. Vasiliu Pahone, Iosif Pușcariu, Dionisiu Roman, Stefan Stroia, Victor Tordășianu, Arseniu Vlaicu.

Au fost prezenți dér la stabilirea parității între arhiepiscopia deoparte și cele 2 diecese de altă parte, au fost scoși prin sorte și declarați fără vot:

Ioan de Preda, Dr. Vasilie Preda, Tului Roșescu, Matei Voileanu și Dr. Enea Draia.

Au lipsit: Dr. Iancu Mețianu: care nu a voit a se folosi de dreptul de a vota, ér colegiul preotesc Deva n'a fost reprezentat, fiind că alegerea din acest cerc a fost nulificată.

II. Din diecesa Aradului.

a) *din cler*: Vasiliu Beleş, Augustin Hamsea, Voicu Hamsea, Vasiliu Mangra, George Popoviciu, Dr. Traian Putioi

b) *mirenți*: Georgiu Ardelean, Teodor Ceonța, Romul Ciorogariu, Dr. Eugen Mocsonyi, Zeno Mocsonyi, Dr. Nicolau Oncu, Dr. Nestor Oprian, Paul Rotariu Ioan Russu Șirianul, Petru Truța, Mihai, Velicu.

Er din districtul consistorului de *Ora-deamare*, aparținător diecesei Aradului, următorii:

a) *din cler*: Iosif Goldiș, Ignatie Pap, Nicolau Rocsin.

b) *mirenți*: Dr. Florian Duma, Ioan Papp, Dr. Iustin Papp, Paul Papp, Dr. Nicolau Popoviciu, Nicolau Zigre.

Au fost aleși în diecesa Aradului, dér au lipsit dela congresul electoral, următorii:

Vicentiu Babeș, Georgiu Feier, Dr. Constantin Groza și Ioan Groza.

III. Din diecesa Caransebeșului.

a) *din cler*: Adam Filip, Dr. Traian Bădescu, Andrei Ghidiu, Trifon Miclea, Filaret Musta, Sebastian Olariu, Ioan Pinciu, Alexandru Popoviciu, Dr. Georgiu Popoviciu, Mihail Popoviciu.

b) *mirenți*: Traian Barzu, Alesandru Birescu, Georgiu Bogoieciu, Coriolan Bredicean, Ioan Budințan, Constantin Burdia, Petru Corcan, Patriciu Drăgălină, Tit Hațeg, Ioan Ionaș, Dr. Petru Ionescu, Dr. Alesandru Mocsonyi, Dr. Aureliu Novac, Vasiliu Săgărcian, Ioan Sărbu, Petru Tisu, Ilie Trăilă.

Au fost aleși deputați în diecesa Caransebeșului, dér au lipsit dela congresul electoral, următorii:

Ilie Curescu, Teodor cavalier de Seracin și Vladimir Spătaru.

Literatură.

Am primit ađi primul număr din „Revista Economică”, noul organ pentru societăți financiare și comerciale, care, precum scim, apare în urma hotărârii luate în conferența băncilor române. Director al lui este d-l Dr. Corn. Diaconovich. Noul organ are format mare 8°, cam în formatul Enciclopediei, și conține primul număr 40 de pagini. În articolul prim, „Cătră cetitorii”, se arată, cât de simțită a fost la noi lipsa unui astfel de organ, mai ales după ce lucrarea economică și financiară la poporul nostru a luat în timpul din urmă un avânt atât de frumos. Pe lângă chestiunile financiare și comerciale, „R. E.” se va ocupa și cu ramurile agricole și industriale. Fascicolul I de probă, asupra căruia Direcțiunea cere indulgența cetitorilor, nefind reușit după dorința sa, conține între altele: Institutule noastre financiare (Câte-va considerațiuni fugitive asupra lor) de Arseniu Vlaicu; Depozite vinulate. de Dom. Rațiu; Legislațiune (Insoțirile de credit); Iurisdicțiune (Decisiuni curiale); Statistică (băncile din Ungaria în 1897); Comeriu (sciri despre „Concordia din Sibiu și despre Asociațiunea de consum din Blășiți); În fine sciri; o rubrică pentru agricultură, alta pentru industrie; Revista financiară; Cronică; Literatură economică; Bibliografie etc. Bursă din

Viena și Budapesta, bursa de efecte din Bucuresci, tragerea losurilor etc.

Noua revistă va apăre în 10 a fiăcării luni, și costă 5 fl. pe an (pentru România 12 lei). Abonamentele se pot face numai pe anul întreg. — Dorim vieță lungă „Revistei Economice”, care se presentă, ca prima încercare pe acest teren.

*

„Enciclopedia română”, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, de Dr. C. Diaconovich.

După un interval de abia 6 săptămâni a apărut un nou fascicol, al 12-lea, al acestei mari publicațiuni, cuprinzând articolele *Dame-Doc*, la olaltă mult peste 1000. Amintim în special biografiile rom. Damian, Dan, Danielescu, Daponte, Darabanth, Darachi, Darclée, Davila, Deeș de Tămășel, Delavrancea, Demetrescu, Demetriescu, Densușianu, Depărețian, Despot Vodă, Desseanu, Diaconovich-Loga, Diaconu, Dima, Dimitrescu, Dimitriade, Dimitrovici, Dimitrovița, Dionisie, Djuvara, Dobra etc., apoi dintre celelalte articole mai mari și mai importaote: Demografia și Desinfectarea de Dr. Felix, Dentițiunea, Diabetes și Difteria de Immerwoll, Digestiunea de Vaschide, Descendența și Distoma de Dr. Leon, Divanurile ad-hoc de Floru, Districtele valachice de Traila, Dobrogea și Datoriile publice de Nacian, Diplomația de Lecca, Docuri de P. Rădulescu, Dicționar de Tiktin, etc. Dintre ilustrațiuni amintim un tablou al Diamantelor mai mari și podul dela Cernavoda.

Abonamentele se fac la *W. Kraft in Sibiu* (deposit general pentru România: E. Storck, Bucuresci) și se primesc numai pentru publicațiunea întregă. Prețul de prenumerare: pentru un tom broșurat fl. 10.— compactat fl. 11.60 (în România Lei 25.— resp. 28.50). În deosebire amintim, că abonatii, cari la timpul său au achitat numai prețul tom. I, au se trimită fără amănare și prețul tomului II, ca se li-se pōta expeda fascicolele nou apăruite.

Varietate.

Dincolo de nori. Americanul Iohn Steiner istorisece o interesantă aventură, ce a avut-o dincolo de nori, făcând prin anii șese-deci o excursiune cu balonul.

Era o ăi admirabilă, scrie el, când, după-ce am făcut preparativele necesare, m'am hotărît să întreprind o călătorie cu balonul, plecând din Camden în New-Jersey peste Filadelfia. Pe bolta cerescă nu se vedé nici cel mai mic nor, ceea-ce imi promitea o plăcută preumblare în sferele înalte. La órele 3 totul era gata de plecare. Eu mă urcaii în luntrea mea și imi luai rămas bun dela cei din prejur. Cuvântul „lăsați liber” răsună, și balonul se ridică sus, majestatic, însoțit de uralele mulțimei ce privea după mine.

Tot mai sus și mai sus mă suiam, până când balonul plutea lin în marea de aer de-asupra pământului, la o înălțime de 8000 de urme. Mercuriul arăta 42 grade peste zero. Perspectiva ce mi-se înfățișa, era minunntă. Filadelfia și Camden zăceau tocmai sub balon, și riul Delovare, care desparte aceste două orașe, putem să-l ved în depărtare de 50 de miluri; corăbiile, ce pluteau pe el, erau ca și nisce jucării, și vapórele, cari circulau între țărmi, se vedeau ca nisce paseri de apă, cari înótă încóce și 'ncolo într'o vâlșoră. Spre Ost vedeam Oceanul Atlantic, cu valurile sale uriașe albastre, ce se înălțau ca turnurile spre cer.

„Eram cu totul cufundat în această privelișce încântătoare, când atențiunea imi fú atrasă de un tunet îndepărtat, ce se auzea din partea vestică. Departe în jos pe orizont se vedea un nor greu, din care fulgerele eșiau săgetând în tóte părțile. Furtuna se ridică iute în sus. Eu de multe-ori am dorit să ved odată tunetele și fulgerile de desuptul meu; acum mi-se dete ocaziune, pe care nici n'am lăsat'o nefolosită.

„Am aruncat câți-va saci de balast peste bord, așa că balonul s'a urcat la o

înălțime de 12,000 urme; aici am stat plutind în aer. Bécéla începea să devină tot mai simțitoare, barometrul arăta numai 23 grade peste zero. (Fahrenheit). M'am uitat la césonic, era ora 3½. Furtuna se tot apropia și tunetele înfiorătoare imi asurdeau urechile. O panica mă cuprinse; mă gândeam, că óre n'ar fi mai bine să mă cobor pe pământ, până nu mă apucă furtuna. Această însă era deja pré târđiu, deóce-ce elementele naturii vuiau gróznic în furia lor. Tot ceea-ce mai puteam face acum, era ca să mă pot ține deasupra furtunii. De aceea am aruncat peste bord tótă greutatea ce o mai avém, puténdu-mé ast-fel să mă tin de-asupra vântului puternic. În scurt timp însă observai, că érá-și mă cobor în jos. Nu mai vedém acum nimic, mă cuprinse o mare de spumă clocotitoare, care mă ameți.

De-asupra mea sórele strălucua luminos și vesel, ca și cum ar fi ris de mine, ér jos trăsnea și fulgera, par'că a sosit ziua judecării. Mă aflam cam 5000 de urme de-asupra furtunii și 10,000 urme de-asupra pământului. În câte-va minute balonul se coborí cu 1000 până la 2000 de urme.

Viforul puternic arunca spuma clocotitoare la o înălțime cât un munte, se părea, ca și când nisce munți de zăpadă s'ar fi grămădit, apoi éráși se împrăștiu, ca din nou se se înalțe spre cer. Mișcările acelu colos cu nimic de pe pământ nu le pot asemăna, tot astfel n'am cuvinte pentru a face o iconă fidelă a scenei, ce s'a petrecut sub picioarele mele; era ceva înfiorător, cumplit.

Nu mi-a fost permis să mai fiu lung timp privitor fără voie. Am fost silit să mă cobor, în mijlocul naturii turbate. Balonul, sub influința aerului rece, se tot cobora și cu el scădea și curagiul meu. Am făcut ultima încercare de-a mă puté ține de-asupra furtunii, mi-am aruncat ancora, funia, ba am strins tot ce-am putut și le-am dat jos în întunecime, dér totul a fost în deșert — mă coboram încet, încet.

Tot mai tare mă apropiam de furtună, tunetele gróznice însoțiau înfiorătoarea mea călătorie în jos. Mă coboram tot mai mult cu o iuțélă nespūsă, din regiunile ceresci spre iad. În fine un întunec înfernăl m'a încunjurat. Nu vedeam nici balonul, în care mă aflam, decât numai când fulgera, așa întunec era. Nici această nu ținu mult, deócece lumina electrică atât era de intensivă, încât eram aprópe orbit. Am mai pățit încă și aceea, că sguduiturile țării ale aerului, 'mi-a pornit sângele pe urechi și pe nas. Balonul meu se clătina încóce și incolore, ca un om beat, ér mai târđiu era aruncat într'o parte și într'alta cu o furie, încât am trebuit să 'mi încord tótă puterea, ca să mă pot ține în el, să nu fiu trântit jos.

Să mă scobor iute jos? Cum aș fi putut să fac această într'o astfel de tempestate! Ar fi fost mórtea cea mai sigură. Pe lângă aceste însă mai lipsea și ancora. Să rămân mai departe, éráși nu puteam — dér ce simții? — un strop de apă! Eram mântuit, o plóie torentială se vėrsă asupra-mi, vėđui, că trebuie să fiu aprópe de pământ. Ochii mei căpătară éráși puterea vėđului de mai 'nainte, am privit în jur de mine. Mă aflam nu departe de vėrful copacilor, de-asupra cărora sburam cu iuțéla unvi mil engles pe minută. Nu mai lipsea mult și trebuia s'ajung pe pământ, mă țineam de luntre cu améndoué mâinile, m'așteptam resignat la lovitura din urmă a balonului. În câte-va secunde isbitura și urmă și ea a fost așa de puternică, încât fui aruncat departe pe pământ. Indată după cădere am ameți.

Când 'mi-am venit éráși în orí, mă aflam într'un pat încunjurat de ómeni, cari mă îngrijau și cari imi spuseră, că mă aflu la moșia lui M. Styles. Balonul meu era total sdrobit. Din acea órá înfiorătoare mi-am pierdut tótă pofta de a mai asista la un spectacol al fulgerilor și trásnetelor dincolo de nori.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Dela TIPOGRAFIA „AURORA“, A. TODORAN

din Gherla — Szamosujvár,

585—10

se pot procura următoarele cărți:

Cuvântări pe Duminece. Tom. I. de renumitul orator — în domnul adormitul — Justin Popfiiu, 48 predicii pe 38 Dumineci	2.20	Dile negre. Versuri de Petrea dela Clușiu — cu o prefață de G. Simu	—15	Regulă și sfaturi bune pentru pruncii școlari de Ar. Boca Velcher.	—10	Nr. 6. Diana, zina munților și Fata de înmărat cu mâinile tăiate (2 basmuri) de Dom. Dogariu. Prețul	—06
Cuvântări bisericesci (acomodate pentru ori-ce timp) de I. Papiu Tom. I. Ediția II	1.20	Economia pentru școlile populare de T. Roșiu. Ed. II.	—15	Renascerea limbii române în vorbire și scriere de Dr. Gr. Silași broș. II și III. Prețul fie-căreia broș. este 40 cr. Ambele de-odată	—70	Nr. 7. Cinci dialoguri întocmite pentru elevii școlii populare menite ca producțiuni la esamene și alte festivități școl. de Dom. Dogariu.	—10
Cuvântări bisericesci (pe Duminece) de Ioan Papiu. Tom. III.	1.20	Felicitări în poezii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui către tată, mamă, moși, unchi, mătușe, nănași, tutori, preoți, învățători și binefăcători, precum și alocuțiuni și vorbiri cu diferite ocațiuni școlastice de George Simu	—20	Risete și Zimbete de Tit. V. Gheaja	—30	Cărți de școlă	
Cuvântări bisericesci la toate serb. de peste an de I. Papiu	1.50	Filoxera omenimei. Câteva cuvinte despre vinars, de A. Boca Velcher.	—08	Schițe din Italia de Teodor Bulcă profesor gimn.	1.—	aprobate și recunoscute ca cele mai bune și mai metodicesc de Vasile Petri.	
Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de morțe, întocmite de I. Papiu.	1.50	Geografia și Istoria în școlă populară. Manual compus conform planului de lecțiuni a d lui V. Vetri pentru cl. IV. V. VI., de T. Petrișor învăț.	—40	Să auzim! Toaste pentru tot felul de pers. și ocaș. de Tit V. Gheaja	—20	Non Abecedar românesc. Edițiunea XII. emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul său nr. 16(06 din 1889. Prețul unui exemplar legat	—25
Cuvântări funebrele și iertăciuni. Din autori renumiți, prelucrate de Tit. Budu vicariu	1.—	Grila lui Novac.	—10	Trandafiri și vioarele. Poezii populare de Ioan Pop Reteganul. Edițiunea a II. Amplificată	—60	Legendar sau cartă de cetire pentru școlile populare. Partea I-a: pentru al 3-lea și al 4-lea an de școlă. Edițiunea X. emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul său nr. 11.295 din 1889. Un exemplar legat	—50
Catechese pentru pruncii școlari de Tit Budu vicariu.	—40	Horia lui Pintea Vitez'ul	—06	Țiganul la mânăstire. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcher.	—08	Comisiunea însărcinată cu propunerii, prin referintele său prof. V. Gr. Borgovan dă cetire următorului proiect de propunerii:	
Cuvinte de aur sau învățături înțelepte date de un părinte sului său, din operele lui J. H. Campe trad. de I. Sonea	—80	Idealul pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar	—10	Țiganul în Rain. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul	—08	3. Accentuându-se din mai multe părți necesitatea stabilirii unei uniformități în folosirea manualelor de școlă și cu deosebire a Abecedarului și Legendarului, cari (pe lângă catechism) formează baza instrucțiunii, ceea ce până în presente nu se poate constata, de-ore-ce într'un loc se folosesc Abecedarul și Legendarul de I. Papiu, într-altul al lui Solomon și Muntean (din Blășiș) pe cele mai multe locuri al lui Gön-czy și pe cele mai puține locuri al lui V. Petri, ceea-ce în totă întâmplarea împedează progresul și așa de greoi a învățământului, — după mai multe discusiuni se decide: ad. 3. Comitetul să întrevină la Venerab. Consistor, ca să introducă în întreaga diecesă său cel puțin pe teritoriul reuniunii noastre Abecedarul și Legendarul de Vasile Petri, ca unele ce întrec toate celelalte din punct de vedere metodic și didactic. (Concluzul „Reuniunii învățătorilor români din jurul Gherlei la adunarea generală dto 21 și 22 Sept. 1881“; a se vedea „Școlă Practică“ tom. II. pag. 58. p. 3.)	
Domneșcească liturgie a celui dintru sânti părintelui nostru Ioan Christostom de Ioan Boroș	—25	Idilul pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar	—10	Țiganul și Magnatul său vraja și farmecele populare de A. B. V.	—08	Consistor, ca să introducă în întreaga diecesă său cel puțin pe teritoriul reuniunii noastre Abecedarul și Legendarul de Vasile Petri, ca unele ce întrec toate celelalte din punct de vedere metodic și didactic. (Concluzul „Reuniunii învățătorilor români din jurul Gherlei la adunarea generală dto 21 și 22 Sept. 1881“; a se vedea „Școlă Practică“ tom. II. pag. 58. p. 3.)	
Manual catehetic pentru primii ani școl. de Basiliu Rațiu	—40	Iffigenia în Tauria. Tragedia în 5 acte. După Euripide tradusă în versuri de Petru Dulf	—30	Ultimul sicahstru. Tradițiune de G. Simu	—06		
Predice pentru Dumin. de peste an, compuse și elucrate după Catechismul Deharbe de Vas. Christe. Tom. II. dela Dumin. XI. după Rosalii până la Dumin. Vameșului	—80	Lira Bihorului. Balade populare de Antoniu Popp.	—20	Versuri de dor adunate din poezii române de A.	—25		
Predice populare pe Duminece sărbăt. ocașionale de Gavril Pop. Tom. I, II, III și IV. Fia-care tom costă câte	1.—	Lira Sionului său cântarea sărbătorilor. — Poezii religioșo-morale, lucrate după s. Scriptură de A. Boca Velcherianul. Cu o precuvântare de G. Simu	—25	Novela și schițe de Ioan Pop Reteganul broș. I.	—40		
Predice pe toate Duminecele sărbăt. de peste an de Em. Elefterescu	1.50	Monologe de Antoniu Popp:		Indr-păr teoretic și practic pentru învățământul intuitiv de V. Gr. Borgovan. Ediția III.	1.20		
Rugăciuni pentru Tatal nostru explicate pe scurt de I. Boroș	—10	Nr. 1. Pe neașteptate	—04	Omni. Noțiuni din Anatomie și fiziologie și regulă igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de George Cătană.	—25		
Țigăni și țigănci din cărțile rituale, prelucrate de Tit. Budu vicariu	—50	Nr. 2. Pentru-ce am rămas făcău bătrân	—08	Orar general pentru școlă română cu 6 clase și cu un sigur învățător de Georgiu Magyar	—40		
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Nr. 3. La anul nou.	—04				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Nr. 4. Ce nici prin minte nu mi-a trecut	—04				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Nr. 5. O pățania	—04				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Merinde dela școlă sau învățături pentru popor, culese din diarul unui școlar de Dr. Georgiu Popa	—60				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Miseriile sociale. Novelă de P. C. Z. Rovinar	—15				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Musa Someșană. Poezii populare române din jurul Năsăudului. Adunate și arangiate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade	—25				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Nr. 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco	—20				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Nopti de iernă. Novele pentru popor de G. Simu	—60				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Opșaguri. Cât cioplite cât pilita și la lume împărțite de Ioan Pop Reteganul	—40				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Păcălitul. Monolog comic de Antoniu Popp. Prețul	—04				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Opera unui om de bine. Novelă origin. — continuarea novelei „Idealul pierdut“ — de Paulina C. Z. Rovinar	—10				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Poezii de Vasiliu Ranta Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poezii bine alese și arangiate. Preț. red. (dela 1.20) la	—60				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Povestea Păscunii sau credința deșertă poporală. De Ar. Boca Vel.	—08				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Părintele Niculae. Schițe din viața preoților de G. Simu	—30				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Pietatea poporului român sau cântări evlavioșe pentru cei-ce merg la mânăstire, la locuri sante și în procesiuni. Comp. de doi preoți g. c. Mu-reșeni din diec. g. c. a Oradei-Mare	—10				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Pacală și Tandala. Poveste de G. Cătană	—10				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Prețitul sătănului român. Sfaturi în formă de dialog pentru elevi și adulți, compus de I. P. Reteganul	—30				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Proba de foc. Comedie într'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan	—15				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Prim morțe la victoriă Comedie într'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan	—10				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educ. după Ernest Legouvé	—06				
Țigăni și țigănci. C. Verg. Maria dela	—10	Poveștile Bănatului. De George Cătană învățător. Tom. I. II. III. à 25 cr., toate 3 tom.	—65				

➡ Tot de-aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele apărute ori și unde. ➡

Requisite de scris pentru școlă și cancelarie, tot soiul de tipărituri oficioșe.

➡ Tipografia noastră primesce spre efectuare tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate. ➡

— Cataloge se trimit ori și cui gratis și franco. —

— Văndătorilor se dă rabatul cuvenit. —

Tote comandele sunt a se adresa la:

Tipografia „AURORA“ A. Todoran,
in Gherla — Szamosujvár.

➡ Tote cărțile de mai sus se pot procura și direct dela „TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU“ din Brașov. ➡